
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	05.05.2026	17/26

Snåasen tjielten soejkesje - saemien gieles, kultuvre jih siebriedahken bjiere/ Snåsa kommune – Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv

Vedlagte dokumenter:

- 1 Plan for samisk språk kultur og samfunnsliv -til formannskap (004)
- 2 Kommuneplanens samfunnsdel_Snåsa_vedtatt 080922
- 3 Kommuneplanens samfunnsdel_Snåsa_Vedlegg_vedtatt 080922
- 4 Informasjon om det nye regelverket for tospråklighetstilskuddet fra 2026
- 5 Forskrift om tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samiske språk 1. januar 2026

Ikke vedlagte dokumenter:

Ingen.

Hjemmel for behandling:

Formannskapets vedtak 2025/1401-1FS Opprettelse av planutvalg for revidering av «Gieledajve» - språkplan for Snåasen tjielte/Snåsa kommune.

Saksopplysninger:

Formannskapets vedtak 2025/1401-1FS Opprettelse av planutvalg for revidering av «Gieledajve» - språkplan for Snåasen tjielte/Snåsa kommune sa følgende:

1. Planutvalgets mandat:
 - Utarbeide og legge frem en revidert samisk språkplan for Snåsa kommune.
 - Sikre bred involvering og forankring i kommunen.
2. Snåsa kommune oppretter et planutvalg for revidering av samisk språkplan.
3. Planutvalget har bestått av:
 - Arnt Einar Bardal, ordfører. Politisk representant fra Formannskap, leder for utvalget
 - Bernt Fridtjof Mølnvik, kommunedirektør
 - Elle Irmelin Åsvold, Helse, pleie og omsorg
 - Unn Kristin Vedal, Familiesentralen
 - Åge Eriksen, kommunalsjef for oppvekst
 - Ingunn Småli. rektor Åarjel saemiej skuvle
 - Anna Sparrok, leder Suaja maanajgierhte
 - Hanne-Lena Wilks, leder Gielem nastedh
 - Eva Anette Wilks, enhetsleder samisk språk og kultur, sekretær for utvalget

Formannskapet vedtok i sak 2025/1401-1FS at «Gieledajve» - språkplan for Snåasen tjielte/Snåsa kommune skal revideres. Vedtaket ble gjort med bakgrunn i at planen gikk ut i 2023, og som følge av endringer i sameloven. Snåasen tjielten soejkesje – saemien giele, kultuvre jih siebriedahken bijre/Snåsa kommune – Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv vil erstatte den gamle planen.

Gjennom sin status som urfolk har samenes språk, kultur og levesett beskyttelse gjennom nasjonale og internasjonale avtaler og lovverk. Snåsa kommune har siden 2008 vært en del av forvaltningsområdet for samisk språk, og har derfor et særskilt ansvar for å synliggjøre og styrke sørsamisk språk, kultur og samfunnsliv. Snåsa har mange sørsamiske institusjoner, som f.eks. Saemien sijte, Åarjel-saemiej skuvle, Suaja maanagierte og Statforvalterens avdeling for reindrift. Det er også mye samisk næringsliv i kommunen, primært i form av reindrift, men andre samiske næringsveier er også representert.

Sametingets plenum har i sak 030/25 vedtatt nytt regelverk for tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk. Et hovedmål er at tilskuddsordningen skal gjøre kommunene i stand til å overholde sine forpliktelser i henhold til samelovens språkregler. Sametinget har gjort endringer i regelverk for tospråklighetstilskudd i både beregningsnøkkel, søknad og rapportering. Snåsa kommune har blitt tildelt status som språkvitaliseringskommune. Dette innebærer at en i kommunens planstrategi skal drøfte utfordringer for samisk språk og sette overordnede mål for styrking av språket. Nytt regelverk for tospråklighetstilskuddet er gjort gjeldende fra 2026.

Planen skal legges til grunn for kommunens arbeid med å gjøre språkene likeverdige, men vil også være en viktig strategiplan for å oppnå mål i kommuneplanens samfunnsdel.

I kommuneplanens samfunnsdel 2024–2030 (vedtatt i 2023) er samisk språk og kultur tydeligere forankret i kommunens overordnede styringsdokumenter. Innledningen i samfunnsplanen slår fast at *Identiteten er også knyttet til Snåsa som et sørsamisk knutepunkt, forvaltningskommune for språk og kultur og vertskommune for mange samiske institusjoner og næringsaktører, som Åarjel-saemiej skuvle, Suaja maanagierte og Saemien Sijte. I den samiske kulturen er reindrifta selve bærebjelken for både språk og kultur. Uten næringsutøvelsen vil språket og kulturarven forsvinne. Snåsa ser verdien av at alle disse tre elementene ivaretas, videreutvikles og synliggjøres.* Dette er sammenfallende med at planutvalget har utvidet planen til å omfatte **Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv**.

Utvalget har hatt fire møter.

Det er gjennomført følgende medvirkningsprosesser:

- Folkemøte på Saemien sijte
- Møte med foreldregruppa i Suaja maanagierte
- Innspill fra eldre samer
- Spørreundersøkelse til alle ledere i kommunen
- Spørreundersøkelse til samisk ungdom

Innspill fra medvirkningsprosessene er behandlet av planutvalget og er lagt til grunn for mål og strategier i planforslaget.

Sammendrag:

Snåsa har som overordnet mål å bidra aktivt til at samisk språk, kultur og samfunnsliv styrkes og videreutvikles. Disse tre satsningsområdene har egne mål og strategier som skal gjenspeiles i virksomhetsplanene til alle kommunale enheter. Enhet for samisk språk og kultur, herunder språksenteret Gielem nastedh, har ansvar for å koordinere og være pådrivere for gjennomføring av planens innhold.

Vurdering:

Kommunedirektøren legger til grunn at Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv vil være et godt forankret og viktig styringsdokument for Snåsa kommune. Utvalget har lagt vekt på at dette skal være en strategisk plan som beskriver overordnede målsetninger for kommunens arbeid. Konkretisering av tiltak som skal føre til at man oppnår målene, skal formuleres i de enkelte virksomhetenes planer. Det har også vært en målsetning for arbeidet at planen skal være oversiktlig og lett anvendelig. Utdypende kunnskapsgrunnlag er derfor organisert som vedlegg til planen. Utformingen av planen følger oppbygningen av kommuneplanens samfunnsdel for å bidra til å skape en helhet i kommunens strategiske planverk.

Det er så langt gjort mye og godt arbeid med synliggjøring og styrking av samisk språk og kultur siden Snåsa ble forvaltningskommune. Mye av dette kommer av at man har greid å etablere godt samarbeid rundt språkarbeid og andre fokusområder. Men det er fortsatt mye å ta tak i, blant annet når det gjelder utdanning og rekruttering til høyere utdanning innen samiske fag. Kommunen har også et ansvar for å følge opp anbefalingene i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport.

Målsetningen med planen er å sette kurs for Snåsa kommunes arbeid med samisk språk, kultur og samfunnsliv i årene fram mot 2030. Planen formulerer tydelige og konkrete mål for hva Snåsa ønsker å oppnå som forvaltningskommune. Dette arbeidet berører store deler av kommunens virksomhet, og målet er at planen skal være et aktivt redskap som forankrer arbeidet med samisk språk, kultur og samfunnsliv i kommunens organisasjon, blant folkevalgte og i Snåsa som lokalsamfunn. Gjennom planens virkeområder vil kommunen bli i stand til å oppfylle forpliktelser og mål som ligger i oppdraget fra Sametinget til språkvitaliseringskommuner som Snåsa.

Vurderinger i forhold til folkehelse

Planen setter mål som i høy grad er relevante for folkehelse, og da særlig folkehelse for den samiske befolkningen.

Vurderinger i forhold til trafiksikkerhet

Vurderes ikke som relevant.

Vurderinger i forhold til sørsamisk språk og kultur

Planen vil ha betydelig innvirkning på kommunens arbeid med sørsamisk språk og kultur.

Kommunedirektørens forslag til innstilling/vedtak:

Formannskapet legger Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv 2026-30 ut til høring og offentlig ettersyn i perioden 06.05-31.05.2026. Dette kunngjøres i minst én avis, og saken gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier.

Formannskapetets behandling av sak 17/2026 i møte den 05.05.2026:

Ingen andre forslag.

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Formannskapet sitt vedtak:

Formannskapet legger Plan for samisk språk, kultur og samfunnsliv 2026-30 ut til høring og offentlig ettersyn i perioden 06.05-31.05.2026. Dette kunngjøres i minst én avis, og saken gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier.